

Statsrevisorernes sekretariat
ministersvar@ft.dk

Holmens Kanal 22
1060 København K
Telefon 33 92 93 00
sm@sm.dk
www.sm.dk

Sagsnr.
2020-2421

Doknr.
394170

Dato
04-03-2021

Social- og ældreministerens redegørelse vedrørende beretning nr. 7/2020 om indsatsen for at undgå statsansattes besvigelser

Som anmodet i brev fra Statsrevisorerne af den 4. januar 2021 fremsendes hermed min redegørelse for de foranstaltninger og overvejelser, som beretning nr. 7/2020 om revisionen af indsatsen for at undgå statsansattes besvigelser har givet anledning til.

Social- og Indenrigsministeriet blev ved kongelig resolution af 21. januar 2021 ressortomlagt. Min følgende redegørelse vedrører derfor alene de forhold, som fremadrettet hidrører under Social- og Ældreministeriets ressortområde.

Jeg konstaterer, at Statsrevisorerne finder det meget utilfredsstillende, at Rigsrevisionens undersøgelse har vist, at ministeriernes forretningsgange og interne kontroller i 2019 samlet set ikke var tilfredsstillende i forhold til at begrænse risikoen for, at statsansatte kunne begå besvigelser.

Jeg har noteret mig, at Rigsrevisionen ikke har fundet konkrete tilfælde af svig vedrørende tilskud, indkøb og løn, men har konstateret en række svage kontroller på tværs af ministerierne, som betyder, at det for statsansatte ville have været muligt at begå svig uden at blive opdaget.

Det er afgørende for mig, at Social- og Ældreministeriet har en sikker drift, hvor forretningsgange og interne kontroller begrænser risikoen for tilsigtede og utiltsigtede fejl. Jeg er derfor også enig med Statsrevisorerne i, at der bør være et stærkt ledelsesfokus på den interne kontrol og risikostyring. Og jeg hilser det velkomment, som Statsrevisorerne også påpeger, at Finansministeriet udbreder viden, vejledning og rammer for ministeriernes styrkelse af kontrolmiljøet, herunder funktionsadskillelse og kontroller i fællesstatslige it-systemer.

Jeg kan overordnet oplyse, at det nu forhenværende Social- og Indenrigsministerium siden 2019 har styrket rammerne for det departementale tilsyn og etableret procedurer på ministerområdet, som bidrager til et øget fokus, herunder også ledelsesfokus, på tilrettelæggelsen af den interne kontrol og risikostyring på ministerområdet. Det noterer jeg mig også, at Rigsrevisionens konstaterer i undersøgelsen afsnit 2.2.

Social- og Ældreministeriet vil fortsætte dette arbejde i 2021, herunder inddrage Rigsrevisionens anbefalinger og bemærkninger om tilrettelæggelsen af det departementale tilsyn, intern finansiel kontrol og risikostyring.

I det følgende vil jeg redegøre nærmere for de foranstaltninger og overvejelser, som undersøgelsens delkonklusioner giver anledning til.

Ministeriernes styringsrammer ift. at forebygge besvigelser

Jeg har noteret mig, at Rigsrevisionen konkluderer, at hovedparten af ministerierne i 2019 eller 2020 ikke har opdateret ministerieinstruksen med beskrivelser af hovedelementer i ministeriets interne kontrol og risikostyring, på trods af at dette har været et krav i regnskabsbekendtgørelsen siden 2018.

Jeg tager til efterretning, at Rigsrevisionen vurderer, at den opdatering af ministerieinstruksen, som det forhenværende Social- og Indenrigsministerium foretog i marts 2020, ikke tilstrækkeligt struktureret beskriver hovedelementerne i ministeriets interne kontrol og risikostyring. Jeg noterer mig samtidig, at Rigsrevisionen anbefaler alle ministerier at implementere en styringsramme for intern kontrol og risikostyring ud fra fagligt anerkendte standarder og principper.

Som det fremgår af beretningen har Social- og Indenrigsministeriet m.fl. efterspurgte vejledning fra Økonomistyrelsen til understøttelse af implementeringen af regnskabsbekendtgørelsens krav om beskrivelse af tilrettelæggelsen af intern kontrol og risikostyring. Økonomistyrelsens endelige vejledninger til udarbejdelse af relevante instrukser afventes imidlertid fortsat.

Social- og Ældreministeriet vil på baggrund af Rigsrevisionens bemærkninger og anbefalinger, samt i medfør af den nylige ressortændring, gennemføre en revision af ministerie-, virksomheds-, og regnskabsinstrukser på ministerområdet i indeværende år. Ministeriet vil her også have fokus på, at instrukserne er kendt af medarbejderne.

Systemunderstøttet funktionsadskillelse i de fællesstatslige it-systemer

Jeg har noteret mig, at Rigsrevisionen konkluderer, at de fællesstatslige it-systemer IndFak og RejsUd lokalt kan sættes op og bruges på en måde, der gør, at medarbejdere kan gennemføre transaktioner uden tilstrækkelig funktionsadskillelse. Rigsrevisionen understreger, at ministerierne i sådanne tilfælde skal have kompensierende kontroller for at forebygge og kunne opdage eventuelt svig.

Jeg bemærker, at det forhenværende Social- og Indenrigsministerium ikke omtales direkte i denne del af Rigsrevisionens undersøgelse. Social- og Ældreministeriet tager imidlertid Rigsrevisionens generelle konklusioner om risici ved anvendelse af lokale tilpasninger og brugerrettigheder fx ved anvendelse af stedfortræderfunktion i RejsUd og delvis godkendelse i IndFak til efterretning.

Social- og Ældreministeriet har på baggrund af Rigsrevisionens undersøgelse igangsat en opfølgning på, at der på ministerområdet er iværksat kompensierende kontroller, som imødegår de konstaterede risici. Nogle virksomheder, herunder Social- og Ældreministeriets departement, har allerede i 2020 iværksat supplerende kompensierende kontroller og revideret procedurer, der hvor den systemmæssige opsætning og anvendelse nødvendiggør det. Opfølgningen forventes afsluttet i foråret 2021.

Ministeriernes interne kontroller i praksis

Jeg noterer mig, at Rigsrevisionen konkluderer, at de fællesstatslige it-systemer IndFak og RejsUd ofte anvendes uden tilstrækkelig styring af brugernes

rettigheder i systemerne, og at ministerierne ikke udfører kompenserende kontroller. Derudover er der i enkelte ministerier fundet eksempler på, at medarbejdere har anvendt betalingskort i strid med gældende regler.

Det forhenværende Social- og Indenrigsministerium har ikke været omfattet af Rigsrevisionens undersøgelse af de fællesstatslige systemer og betalingskort. Jeg kan imidlertid oplyse, at ministeriet tilbage i 2019 satte fokus på de kompenserende kontroller ift. brugerstyring i de fællesstatslige it-systemer, herunder for at imødegå risici fra bl.a. rollen som lokaladministrator. I 2020 har de virksomheder under Social- og Ældreministeriets ressort, som anvender it-systemerne, etableret og udført manuelle kompenserende kontroller i overensstemmelse med Økonomistyrelsens kontrolvejledning af juni 2020.

Jeg tager til efterretning, at Rigsrevisionen anbefaler alle ministerier at undersøge forretningsgange og kontroller ift. ansattes brug af betalingskort, herunder tankkort. Social- og Ældreministeriet vil sikre, at der følges op herpå i forbindelse med den forestående revision af ministerie-, virksomheds- og regnskabsinstrukser på ministerområdet.

Det forhenværende Social- og Indenrigsministerium indgår i Rigsrevisionens konklusioner om kontroller på lønområdet. Her noterer jeg mig, at Rigsrevisionens på tværs af flere ministerier har fundet væsentlige fejl og mangler i lønkontrollerne, at der har været mangler i styringen af brugerrettigheder i løn-systemerne, samt at der har været konfliktende brugerrettigheder.

Jeg kan i forlængelse heraf oplyse, at Social- og Indenrigsministeriet i 2020 har foretaget opfølgning på Rigsrevisionens bemærkninger efter lønrevisionen. De fundne forhold er således bragt i orden, hvorfor der på Social- og Ældreministeriets område aktuelt er forretningsgange og kontroller, som vurderes tilstrækkelige for at imødegå risikoen for tilsigtede og utilsigtede fejl på lønområdet.

Administration af tilskud i det tilskudsadministrative system (TAS)

Jeg noterer mig, at Rigsrevisionen konkluderer, at fire ud af fem valgte ministerier anvender it-systemer til at håndtere tilskud på en måde, som ikke i tilstrækkelig grad sikrer kontrol med styring af brugerrettigheder og overvågning af brugeres aktiviteter i tilskudssystemet til at understøtte betryggende funktionsadskillelse. Derudover har Rigsrevisionen konstateret, at fire ud af fem virksomheder, herunder Socialstyrelsen, i 2019 anvendte en begrænset logfunktion i TAS.

Jeg konstaterer imidlertid, med tilfredshed, at Rigsrevisionens undersøgelse bekræfter, at Socialstyrelsens omlægning af kontrolmiljøet har begrænset besvigelserisikoen væsentligt, da udbetalinger ikke administreres via TAS. Ligesom jeg noterer mig, at Socialstyrelsen fremhæves for at have udarbejdet systematiske, ledelsesgodkendte vurderinger af risici og planer til håndtering heraf i 2019.

Jeg noterer endvidere, for så vidt angår logfunktionen, at en gennemgang af loggen i TAS ikke vil være relevant for at begrænse risikoen for svig i Socialstyrelsen, idet Navision Stat - og ikke TAS - anvendes til at sikre korrekte stamdata og styre betalinger til rette tilskudsmodtagere.

Socialstyrelsen har på den baggrund ikke igangsat yderligere initiativer, men styrelsen har et kontinuerligt fokus på, at administrationen af tilskud er betryggende ift. at undgå fejl og besvigelse.

En kopi af denne redegørelse er ligeledes fremsendt til Rigsrevisionen.

Med venlig hilsen

Astrid Krag